

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Грінко І. М., к.е.н., доцент, grinko.irina2010@mail.ru

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

В умовах посилення процесів інтернаціоналізації та глобалізації актуальним питанням постає управління міграційними процесами України. Оскільки, трансформаційні зрушення у міграції детермінуються такими визначальними процесами розвитку світової економіки, як збільшення масштабів транснаціоналізації, посилення інтеграційних процесів на регіональному та на глобальному рівнях, формування системи глобального інституційного управління економічною діяльністю, і відповідно, новітніми рисами сучасного соціально-економічного розвитку. Від ефективного та вірного прийняття рішень в управлінні міграційними процесами залежить побудова демографічного правового суспільства та дотримання захисту національних інтересів, безпеки і територіальної цілісності України.

Розвиток міжнародного трудових ресурсів – свідчення того, що процеси світової інтеграції не тільки протікають в економічній і технологічних сферах, але й торкаються складнішої області соціальних та трудових відносин, яка набуває тепер глобального характеру. Рух трудових ресурсів на міжнародному ринку праці здійснюється у вигляді трудової міграції. Класифікаційні ознаки якої можна представити наступним чином: за тривалістю (регулярна, нерегулярна); за обмеженням на проживання і роботу (контрактна і ділова); за юридичним статусом мігрантів (легальна і нелегальна); за рівнем кваліфікації (міграція кваліфікованих та імміграція некваліфікованих працівників) [1, с. 393]. Різноманіття умов розвитку світового господарства і світової спільноти формують диференційовану структуру трудових ресурсів. Тому, міжнародними трудовими ресурсами можуть виступати міжнародні політичні організації; міжнародні громадські організації, міжнародні економічні структури тощо.

Обсяги чистої міграції трудових ресурсів впливають на такі важливі показники країни, як її конкурентоспроможність та економічна свобода. Згідно проведених розрахунків обсягу чистої міграції у розрізі показників індексу економічної свободи та індексу зростання конкурентоспроможності країн ТОП-10 та України в 2015 р., середнє значення індексу конкурентоспроможності за країнами ТОП-10 становило 5,2, а індекс економічної свободи сягнув 73,9 [2]. Індекс конкурентоспроможності України (4,0) на 1,2 позначку менше від середнього значення країн ТОП-10, де був найвищим в Швейцарії – 5,8, Швеції – 5,4, Фінляндії – 5,5. Найменший індекс у Австрії та Австралії – 5,1 (це на 1,1 більше ніж в Україні) [2]. Щодо індексу економічної свободи, варто зазначити, що в Україні даний показник становив лише 46,9, це на 27 менше від середнього значення (73,9) країн ТОП-10. Найвищої позначки даного показника досягнуто наступними країнами: Австралія – 81,4, Нова Зеландія – 82,1, Швейцарія – 80,5 [3]. Нижче середнього значення індексу економічної свободи з країн ТОП-10 в Австрії (71,2), Швеції (72,7), Німеччині (73,8), Фінляндії (73,4) [3].

Проведений аналіз свідчить про негативні наслідки процесів міграції для України порівняно із країнами ТОП-10, що відслідковується у динаміці проаналізованих вище індексів. Окрім проаналізованих показників, значний вплив на зростання ВВП мають [4, с. 123]: виплати емігрантів, а також працевлаштовані іммігранти в Україні, з кожним роком динаміка еміграційних процесів зсувається в бік збільшення, загальна кількість доходу від працюючих іммігрантів в Україні зростає, що посилює міжнародні конкурентні позиції національної економіки на глобальному ринку.

Міграційні процеси мають відповідати світовим соціально-економічним і міграційним тенденціям глобального розвитку економіки. Для здійснення цього, міграційна політика держави має бути складовою стратегії економічного розвитку України та втілювати ефективний механізм перерозподілу трудових ресурсів. Даний механізм повинен базуватися на достовірних індикаторах, які мають слугувати опорною інформаційною базою для розробки стратегічних цілей щодо управління міграційними процесами. Також, варто впровадити єдину систему показників моніторингу трудової міграції (з побудовою та використанням електронного атласу), що дозволило б здійснювати паспортизацію міграційних явищ і процесів та управляти ними в умовах глобалізації. Це сприяло б формуванню геоінформаційної й інноваційної карт самоорганізації мігрантів (завдяки використанню індикаторів факторів впливу) та проведенню оцінки реагування мігрантів на умови соціально-економічного та культурного розвитку (завдяки використанню індикаторів реагування).

Література

1. Горбаль Н. І. Міграційні процеси в контексті асоціації України та Європейського Союзу / Н. І. Горбаль, І. І. Бобіляк, І. Г. Мельник // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: збірник наукових праць. Серія: «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». – Львів: Вид-во «Львівська політехніка», 2015. – № 819. – С. 391–400.
2. World Economic Forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/competitiveness-rankings>
3. Promoting Economic Opportunity and Prosperity: 2015 Index of Economic Freedom [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.heritage.org/index/pdf/2015/book/Highlights.pdf>
4. Уварова І. С. Модель впливу міжнародних міграційних процесів на економіку України / І. С. Уварова // Бізнес Інформ. – № 2. – 2015. – С.119–124.